

Samen meer voor elkaar

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Essentie van Bardo	4
Zorg en ondersteuning	5
Kennisdeling en ontmoeting	8
Team	10
Samenwerking	12
Blik naar buiten	13
Vooruitkijken	14
Vrienden	15
Bestuur en toezicht	16

Voorwoord

Samen meer voor elkaar

Met dit jaarverslag geven wij u graag een inzicht in de resultaten en de ontwikkelingen van Bardo in 2017.

Bardo heeft in 2017 gestaag verder gebouwd aan het verfijnen en optimaliseren van de dienstverlening. Bij Bardo's Ondersteuning thuis wordt via ontmoetingsruimte 't Trefpunt meer en meer maatwerk dienstverlening geïnitieerd en ontwikkeld. Heel gericht wordt vanuit de behoefte en vraag in klein verband invulling gegeven aan nieuwe vormen van psychosociale begeleiding.

Het scholingsprogramma voor professionals is in 2017 goed gewaardeerd en kostendekkend georganiseerd. Hoogtepunt vormde het symposium in mei 'Over palliatie gesproken, met een mond vol tanden naar bezielend contact' met aansprekende sprekers.

In het hospice zet de beweging zich voort van meer complexe zorgvragen en korte opnamen. De waardering voor de zorg is in 2017 gestegen tot een 9,2 (bron: www.Palliatief.Qualiview.nl).

Halverwege het jaar vond de driejaarlijkse audit in het kader van het landelijke keurmerk Palliatieve Zorg plaats. Dit zogenaamde Prezo-keurmerk is het vernieuwde keurmerk dat is ontwikkeld door de Associatie Hospicezorg in nauwe samenwerking met zorgkwaliteitsinstituut Prezo. Parallel aan de ontwikkeling van het kwaliteitsmanagement en de veranderingen in de zorg in algemene zin, ligt de nadruk (in tegenstelling tot het eerdere Keurmerk Palliatieve Zorg) bij dit

nieuwe kwaliteitssysteem voor hospicezorg op waardecreatie voor de zorgvrager door de zorgprofessional of vrijwilliger.

Voor de organisatie Bardo stond in 2017 de transitie van de binnenwereld centraal en was volop beweging en verandering merkbaar. Hoe doen we de dingen? Hoe kunnen de verschillende teams zo zelfstandig mogelijk met elkaar werken aan het bereiken van de doelstellingen? Een verandering die nodig is om de uitdagingen met voortvarendheid, en vanuit eigen kracht en deskundigheid het hoofd te kunnen bieden. Met gerichte ondersteuning is onder meer gebouwd aan de verbetering van de dagelijkse afstemming en coördinatie, het onderling feedback geven en elkaar informeren. Samen meer voor elkaar! Tijdens het team event in juni kwam dit op een creatieve manier tot uiting in het met elkaar bouwen aan een reuzevlieger die ook nog prima luchtwaardig bleek te zijn.

Met gepaste trots kan worden teruggekeken op het afgelopen jaar. Bardo is van betekenis voor een ieder die te maken heeft met de laatste levensfase. Of het nu gaat om ondersteuning & begeleiding, opname in het hospice of voorlichting en educatie. Mensen in de meest kwetsbare fase van hun leven geven hun vertrouwen aan de medewerkers en vrijwilligers van Bardo, die dagelijks in het directe contact of in de ondersteuning met betrokkenheid en toewijding bieden wat nodig is. In het bijzonder voor hen wil ik op deze plek mijn waardering en respect uitspreken.

Marion Sonneveld
Directeur-bestuurder Stichting Bardo

Essentie van Bardo

Bardo biedt de best mogelijke palliatieve terminale zorg aan mensen in de laatste levensfase van hun leven. Palliatieve zorg is de zorg die gegeven wordt aan mensen die niet meer beter kunnen worden. Het doel is om pijn en andere lichamelijke en geestelijke klachten te verlichten. Veel kan er gedaan worden om de kwaliteit van leven in deze laatste fase zo goed mogelijk te laten zijn. Bij Bardo ontvangen patiënten en hun naasten hulp bij alle vragen en ongemakken die een ongeneeslijke ziekte met zich meebrengt. Hierbij wordt fysieke, mentale, sociale en spirituele zorg en ondersteuning geboden.

Bardo zet haar uitgebreide hospicezorg expertise in om zoveel mogelijk mensen in hun persoonlijke weg ten aanzien van het naderende levenseinde te ondersteunen. Niet alleen in het hospice, maar ook in de thuissituatie.

Daarnaast staan bij Bardo de ontwikkeling van palliatieve kennis en kunde en het uitdragen daarvan hoog in het vaandel. Het voorlichten en opleiden van zorgprofessionals, mantelzorgers en het algemeen publiek zijn hier voorbeelden van.

Leven en sterven zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en verdienen bewuste aandacht. Door ruimte te geven aan en het onderkennen van ieders eigenheid van leven en sterven brengt Bardo rust en vertrouwen in wat komen gaat.

***Bardo brengt rust en vertrouwen
in wat komen gaat***

Zorg en ondersteuning

Bardo's team van formele en informele zorgverleners biedt in het hospice 24 uur per dag zorg en ondersteuning. Dit team bestaat onder meer uit verpleegkundigen en vrijwilligers, artsen en een geestelijk verzorger.

Patiënten met een levensverwachting van minder dan drie maanden komen in aanmerking voor zorg in het hospice. Zij worden over het algemeen niet meer ziektegericht behandeld, maar bevinden zich in de palliatieve fase waarbij de nadruk ligt op het bestrijden van symptomen. Zodra duidelijk wordt dat het sterven nadert, verschuift deze nadruk naar het bieden van comfort. Om hierbij nog zoveel mogelijk kwaliteit van leven te kunnen bieden, ligt de nadruk van alle zorgbehandeling en begeleiding op het voorkomen of beperken van lichamelijk, psychisch, sociaal en spiritueel lijden.

Bardo is echter meer dan een hospice. De ondersteuning reikt buiten de muren van het hospice. Met de dienstverlening door consulenten, de thuiszorg van geschoolde vrijwilligers en het ondersteuningsprogramma via 't Trefpunt draagt Bardo bij aan het zo lang mogelijk thuis kunnen verblijven. In 2017 zijn deze vormen van dienstverlening meer geïntegreerd. De zorg en ondersteuning wordt meer en meer benaderd als één

zorgproces. Het start altijd met een eerste kennismaking met de patiënt waarbij de ondersteunings- en zorgbehoefte in kaart wordt gebracht. Vervolgens wordt zorg en ondersteuning op maat geboden, daar waar nodig en wenselijk. Thuis of in het hospice.

Bij alle vormen van dienstverlening wordt er gedacht in mogelijkheden. Een hulpvraag dient zich aan, vervolgens gaat het team hiermee aan de slag en ontwikkelt zo nodig nieuwe dienstverlening. Dit kan eenmalig zijn of een (structureel) vervolg krijgen. Aansprekende voorbeelden hiervan in 2017 zijn het samenbrengen van specifieke groepen lotgenoten die bij elkaar veel steun en herkenning vonden (40+ moeders in de laatste fase, jonge weduwnaars met kinderen).

In totaal heeft het Bardo-team in 2017 ruim 200 mensen thuis begeleid en ondersteund. Dit aantal is inclusief de mensen die naar het ontmoetingscentrum 't Trefpunt kwamen om deel te nemen aan activiteiten. In het hospice zijn 114 mensen opgenomen.

***Veiligheid, warmte en vertrouwen
vormen de basis in alles wat we doen.***

Cijfers zorg en ondersteuning

Hospice

Opnames	114
Komend van thuis	55
Komend van ziekenhuis	56
Komend van andere instellingen	3
Overleden	106
Ontslagen	12
Gemiddelde verblijfsduur (dagen)	25
Kortste verblijfsduur (dagen)	2
Langste verblijfsduur (dagen)	141
Gemiddelde leeftijd bij opname (jaar)	75
Jongste gast	41
Oudste gast	99

Ondersteuning thuis

Aanmeldingen bij consultants	108
Aanmeldingen bij vrijwilligers	25

Hospice

2017 kende voor het verpleegkundig team een aantal uitdagingen. De toename in complexiteit van de zorgvraag en de afnemende gemiddelde ligduur, gecombineerd met de stappen die zijn genomen onderweg naar meer zelfsturend werken heeft veel gevraagd. De veranderende manier van werken heeft geresulteerd in nauwere verbindingen met andere disciplines zoals de consultants palliatieve zorg en de zorgvrijwilligers. Ook is de mogelijkheid geïntroduceerd om in het weekend opnames van patiënten te doen.

Al met al kende 2017 een hoge werkdruk en hoog ziekteverzuim binnen het verpleegkundig team (gemiddeld 9,4%). Desondanks is de waardering van de zorg in 2017 gestegen naar een gemiddelde van 9,2. (bron: <https://palliatief.qualiview.nl>).

Ontvangen klachten

Bardo ontving in 2017 een vijftal klachten. De klachten hadden betrekking op het niet naar verwachting bieden en uitvragen van relevante informatie rondom een opname en nazorg-gesprek, en het niet goed op de hoogte zijn van de specifieke situatie van nabestaanden. Alle klachten zijn opgepakt als signaal voor verbetering van de eigen processen en teruggekoppeld aan de melder.

Klantervaringen

Bardo hecht veel waarde aan respons op haar dienstverlening. Ook als iets beter kan in de dienstverlening. Zo kunnen patiënten en naasten ervaringen achterlaten op <https://palliatief.qualiview.nl> en <http://www.zorgkaartnederland.nl>. Daarnaast is er een gastenboek beschikbaar in het hospice waar mensen een reactie in kunnen achterlaten. Verder ontvangen nabestaanden van patiënten in de thuissituatie een evaluatie met de vraag hoe zij de dienstverlening hebben ervaren en wat er eventueel beter kan. Verderop in dit jaarverslag leest u diverse reacties die onze klanten via één van de genoemde kanalen hebben achtergelaten.

“Hospice Bardo bevindt zich in een landelijke omgeving die rust uitstraalt en waar mensen in de laatste levensfase en hun naasten zich met toegewijde zorg omringd weten.”

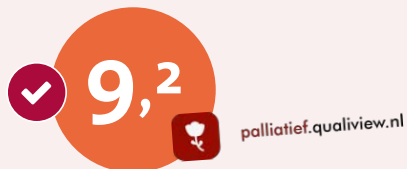
Waardering Bardo

Waardering Bardo gemiddeld:

op www.zorgkaartnederland.nl

Waardering Bardo in 2017:

op <https://palliatief.qualiview.nl>

Ondersteuning thuis

Bardo ondersteunt ongeneeslijk zieke mensen ook thuis. De meeste mensen die te horen hebben gekregen dat ze ongeneeslijk ziek zijn, willen het liefst thuis in hun vertrouwde omgeving blijven. Deze periode kan zeer hectisch en onzeker zijn. De inzet van consulenten palliatieve zorg en/of thuisvrijwilligers van Bardo kan helpen rust en vertrouwen te brengen. Doorgaans in aanvulling op de reguliere thuiszorg en huisartsenzorg bieden de consulenten palliatieve zorg aanvullende expertise en/of coördinatie van de zorg.

“Zeer goed. Professionele zorg, die we thuis niet zouden hebben kunnen leveren.”

Doorverwijzingen naar de consulenten komen grotendeels binnen vanuit het Spaarne Gasthuis en huisartsen. Opvallend in 2017 was dat ook de fysiotherapeut en ergotherapeut actief patiënten aanmeldde bij Bardo. Daarnaast zijn de aanvragen via huisartsen meer dan verdubbeld. Via deze wegen weten patiënten inmiddels ook de weg naar Bardo te vinden.

“Huis vol liefde”

Verder valt op dat het aantal jongere hulpvragers toeneemt. In 2017 is het aantal patiënten jonger dan 60 jaar bijna verdubbeld ten opzichte van 2016. Naast een toename in het aantal patiënten steeg het gemiddelde aantal uren inzet. De toenemende bekendheid in de regio van deze dienstverlening in combinatie met het stijgend aantal aanvragen, betekent voor de toekomst dat de aandacht komt te liggen

in het robuuster organiseren hiervan. Financiering van deze dienstverlening blijft overigens een aandachtspunt.

“Wij hebben Bardo ervaren als een plek waar we ons thuis hebben gevoeld.”

Het programma van activiteiten voor psychosociale ondersteuning voor mensen in de thuissituatie dat georganiseerd wordt vanuit 't Trefpunt (het ontmoetingscentrum in Bardo) is verder uitgebreid. Vroegtijdig anticiperen op het verloop van het ziekteproces draagt bij aan het welbevinden van patiënt en naasten. In 2017 is het aanbod aangevuld met onder meer ontmoetingen voor nabestaanden, bijeenkomsten voor mantelzorgers en creatieve sessies onder begeleiding van een kunstenaar.

“Een warme plek met fantastische mensen.”

Voor het gericht onder de aandacht brengen hiervan is een maandelijks activiteitenoverzicht ontwikkeld, dat breed gedeeld en verspreid wordt.

Bardo organiseerde op vier momenten in het jaar samen met Adamas Inloophuis zogenaamde verwendagen voor patiënten, naasten en nabestaanden. Aanwezigen werden in de watten gelegd met een uitgebreide lunch en aanvullende activiteiten. Deze verwendagen werden zeer gewaardeerd en zijn bekostigd vanuit de opbrengst van het benefietevenement GIG Haarlemmermeer.

Kennisdeling en ontmoeting

Het Bardo Leerhuis is een belangrijke pijler van de Bardo-dienstverlening. Het Bardo Leerhuis wil door kennisdeling en ontmoeting de kwaliteit en toegankelijkheid van palliatieve zorg vergroten; lokaal, regionaal en daar waar mogelijk ook landelijk. Het Bardo Leerhuis creëert hiermee maatschappelijke waarde.

De activiteiten van Bardo Leerhuis spitsen zich toe op het ontwikkelen en delen van kennis en kunde en het bieden van voorlichting via inspiratie en verdieping. Een lerende houding vormt de basis. Teamleden worden gestimuleerd om leervragen te formuleren en eigen talenten in te zetten. Het initiëren van de Bardo Boekenclub door teamleden is hiervan een mooi voorbeeld. Via het Leerhuis stimuleert Bardo het gezamenlijk signaleren waar kennis ontbreekt of verder ontwikkeld zou kunnen worden. Het biedt een platform voor kennisverdieping en -ontwikkeling, door ontmoetingen, scholingen, stages en onderzoek. Onderlinge regionale samenwerking wordt bevorderd en waar mogelijk wordt bijgedragen aan de erkenning van het vakgebied.

Bardo geeft voorlichting aan geïnteresseerden en inspireert om over het leven en de dood na te denken en het gesprek daarover te voeren. Het bespreekbaar maken van deze doorgaans lastige thema's bevordert immers bewustwording en de toegankelijkheid naar goede palliatieve zorg en ondersteuning.

Maatschappelijk gezien gaat Bardo de discussie aan en stelt vraagstukken rondom palliatieve zorg aan de orde. Bardo heeft een eigen visie op palliatieve zorg en draagt dit uit. Bardo doet wat nodig is, heeft een mening en leeft daarnaar.

Wij delen kennis, verbinden, stellen ter discussie, innoveren en ontwikkelen.

In 2017 heeft Bardo diverse geaccrediteerde bij- en nascholingen voor professionals georganiseerd, met onder meer de onderwerpen angst en depressie, dyspneu, levensvragen. Hieraan namen 242 deelnemers deel.

In mei organiseerde Bardo het symposium 'Over palliatie gesproken' voor zorgverleners uit de regio. Tijdens dit symposium stond de vraag centraal: Hoe maak je 'echt contact' met patiënten die ongeneeslijk ziek zijn? Ongeveer 80 (huis)artsen en gespecialiseerd verpleegkundigen waren ingegaan op de uitnodiging die zij van Bardo hadden ontvangen voor deze avond. Tijdens deze avond inspireerden Carlo Leget (hoogleraar Zorgethiek aan de Universiteit van Humanistiek en bijzonder hoogleraar palliatieve zorg vanuit de Associatie Hospicezorg Nederland) en Mecheline van der Linden (klinisch psycholoog en psychotherapeut in VUmc en Emotion Focused Therapy-therapeut) de aanwezigen met diverse manieren waarop intensiever en bezielend contact met de patiënt te maken is. Dennis van Druuten vertelde hoe hij als patiënt het contact met professionals had ervaren.

Bardo is een erkende stage-opleider voor artsen in opleiding. In 2017 hebben 4 huisartsen in opleiding gedurende 3 maanden stage in Bardo gelopen. Daarnaast liepen 8 verpleegkundigen een dagje mee bij Bardo (snuffelstage) en heeft er 1 verpleegkundige gedurende 3 maanden stage gelopen bij Bardo.

Maandelijks schreef Bardo-arts Christiaan Rhodius een blog over zijn ervaringen met patiënten. Deze blogs zijn gepubliceerd via de Bardo website, nieuwsbrief, social media en via de communicatiekanalen van samenwerkende organisaties. De goed gewaardeerde blogs dragen bij aan de bekendheid van palliatieve zorg, wat het omvat en kan betekenen.

In november lanceerde Bardo 'Met de dood aan tafel' waarbij leden van de Rotaryclub Haarlemmermeerlanden aanschoven. Dit is een initiatief van Bardo waarbij een teamlid van Bardo het gesprek over de dood rondom een lunch of maaltijd initieert en begeleidt. Vragen die aan bod kunnen komen zijn: 'Wat betekent de dood voor jou? Hoe zou jij herinnerd willen worden als je er niet meer bent? Wat zou je nog willen veranderen?' Aan het einde van de lunch of maaltijd blijkt vaak dat ook een beladen onderwerp als de dood opvallend goed bespreekbaar kan zijn en bijzondere inzichten kan geven.

***In ons werk staat het leven
centraal en is een lach
onmisbaar.***

Team

De belangrijkste basis voor alle activiteiten die Bardo ontplooit, vormt het team. Dit team bestaat uit vrijwilligers en beroepskrachten die met volle toewijding dag en nacht in Bardo het verschil maken in de verzorging, verpleging en begeleiding van mensen in de laatste levensfase, of die bijdragen in de ondersteuning van deze taken. De inzet van vrijwilligers is essentieel voor de dienstverlening van Bardo.

Interne transitie

Het proces van interne transitie is begeleid en gestimuleerd door een tijdelijk aangetrokken transitie manager en een teamcoach. Na een brede inventarisatieronde van de ervaren knelpunten onder beroepskrachten en vrijwilligers is gedurende het jaar gestaag gewerkt aan verbeteringen. In het oog springende resultaten zijn de verbetering van de dagelijkse afstemming (zoals de introductie van een dagcoördinator), het onderling feedback geven, de introductie van andere manieren om met elkaar te communiceren (zeepkistsessies) als aanvulling op de reguliere communicatie en overleggen en het zelf roosteren door het verpleegkundig team.

De beweging zat in 2017 ook in het personeelsbestand. In de loop van 2017 verlieten 5 medewerkers Bardo en 5 nieuwe medewerkers werden verwelkomd. In 2017 stopten 22 vrijwilligers en 18 nieuwe vrijwilligers werden aangetrokken. Het beroepskrachtenteam bestond gemiddeld uit 19,5 fte wat neerkomt op 29 personen. Eind 2017 bedroeg het aantal vrijwilligers dat actief is voor Bardo 155.

Prezo-keurmerk Hospicezorg

Midden in de hectiek van de transitie vond de driejaarlijkse Prezo-audit plaats. De teamleden hebben in kleine groepjes de audit zelf voorbereid. Met creativiteit en originaliteit is hier invulling aan gegeven, met als resultaat dat in juni het Prezo-keurmerk Hospicezorg is behaald.

Team event: verbinding, passie en groei

Op 12 juli kwamen ruim 65 teamleden van Bardo samen om met elkaar de successen te vieren die de afgelopen tijd waren behaald en om met elkaar de waarden van Bardo te ervaren. Een mooi moment van verbinding, delen van passies en samen groeien.

Het team event bood ook een mooie gelegenheid om met elkaar een bijzondere totstandkoming te ervaren, de gezamenlijke bouw van een megavlieger, en om elkaar op een andere manier beter te leren kennen. De dag werd afgesloten met een buffet en barbecue, die door teamleden in het hospice waren voorbereid om de aanwezigen met allerlei heerlijks te verwennen.

Samenwerking

In 2017 bouwde Bardo verder aan de regionale verankering en landelijke aanhaking in het kader van de versterking van de palliatieve zorg in algemene zin en de verbetering in de keten op regionaal niveau. Via deelname in het bestuur van de landelijke Associatie Hospicezorg Nederland is bijgedragen aan de totstandkoming van het landelijk kwaliteitskader palliatieve zorg en de verbetering van de financiële knelpunten. De Bardo-beroepskrachten participeerden in 2017 onder andere in de volgende landelijke en regionale organen:

- Bestuur Associatie Hospicezorg Nederland
- Bestuur en regiegroep van het Netwerk Palliatieve Zorg Amstelland en Meerlanden
- IKNL consultteam regio Noord-Holland & Flevoland
- Kerngroep palliatieve zorg (C. Rhodius als vertegenwoordiger namens Verenso)
- Commissie Ondersteunende en Palliatieve Zorg van het Spaarne Gasthuis
- PAZORI (PAlliatieve ZOrg Richtlijnen) platform (deelname als gemandateerd afgevaardigde van AHCH)
- PaTz Badhoevedorp (palliatieve thuiszorg)

***Wij zijn lokaal verankerd en nationaal aangehaakt
en werken bewust samen.***

Wij staan samen voor onze dienstverlening.

Blik naar buiten

Door middel van externe communicatie wordt de bekendheid van en betrokkenheid bij Bardo vergroot. Dit is van belang vanuit het eerder genoemde voorlichtingsperspectief. Hiervoor wordt onder andere de website en social media ingezet, publiciteit gecreëerd, de Nieuwsbrief Bardo uitgegeven en overige pr-activiteiten ontplooid zoals het deelnemen aan relevante beurzen en open dagen.

In het voorjaar van 2017 is een animatiefilmpje gelanceerd dat de verschillende vormen van dienstverlening door Bardo belicht. Dit filmpje wordt ingezet tijdens voorlichtingsmomenten om duidelijk te maken wat Bardo allemaal doet, naast de hospicezorg.

In 2017 is tweemaal een nieuwsbrief uitgebracht voor externe relaties (waaronder Vrienden van Bardo) met onder andere een special over ondersteuning thuis.

Tijdens diverse beurzen (gemeentelijke informatiemarkt Samen wonen, leven en meedoen in Hoofddorp en open dagen bij uitvaartorganisaties) was Bardo vertegenwoordigd.

Op 14 oktober, de internationale Dag van de Palliatieve Zorg, werd een open dag georganiseerd binnen Bardo. Hierop kwamen circa 50 personen af. Geïnteresseerden konden in 't Trefpunt in gesprek met teamleden en meer informatie krijgen over de dienstverlening van Bardo en er werden rondleidingen door het huis georganiseerd.

Deze dag heeft naderhand positieve aandacht gekregen in lokale en vakmedia.

Tijdens de open dag van 14 oktober werden voor het eerst leaflets aangeboden die uitgebreide informatie bieden over de afzonderlijke activiteiten die Bardo in het kader van Ondersteuning Thuis organiseert. In november adverteerde Bardo in een special Gezondheid en Zorg van de lokale huis-aan-huis-krant HC Nieuws waarbij de focus lag op de diensten rondom Ondersteuning Thuis. Op 1 december werd het maandelijkse activiteitenoverzicht rondom Ondersteuning Thuis gelanceerd.

Alle patiënten van Ondersteuning Thuis ontvingen een brief inclusief het activiteitenoverzicht. Daarnaast werd het activiteitenoverzicht via de eigen communicatiekanalen gepromoot.

Vooruitkijken

Bardo zal in 2018 de ingeslagen weg richting de uitbreiding en optimalisatie van de dienstverlening en het interne transitietraject vervolgen. Flexibel en snel inspringen op de (veranderende) zorg- en ondersteuningsvraag, optimale inzet van ieders talent en verder bouwen aan de stevige borging voor de toekomst zijn de uitdagingen waar het Bardo-team zich voor ziet staan. Dit vraagt een nieuwsgierige, reflecterende en lerende houding. De gemaakte stappen en resultaten van 2017 hebben hier een stevige basis voor gelegd.

“Door slim en duurzaam te organiseren, maken we meer mogelijk met minder inspanning en kunnen we ons beter richten op onze ‘kerntaken’.”

Vrienden

De financiering van de palliatieve zorg is nog altijd geen vanzelfsprekendheid. De Stichting Vrienden van Hospice Bardo (SVHB) ondersteunt Stichting Bardo in het verduurzamen van de zorg.

SVHB richt zich op het werven van fondsen die ondersteunend zijn aan de exploitatie van het hospice (Stichting Bardo) of die nodig zijn voor de verdere ontwikkeling en uitbouw van de dienstverlening. Particulieren en organisaties steunen Stichting Bardo via SVHB met grote en kleine donaties, een vaste bijdrage, giften in natura of legaten. SVHB levert zo een bijdrage aan het goed functioneren van het huis en een optimaal verblijf voor onze patiënten.

SVHB startte in nauwe samenwerking met bestuur en raad van toezicht van Stichting Bardo in 2017 een heroriëntatie-traject met betrekking tot de strategie. Hierbij staat de vraag centraal: 'Wat is er nodig voor een duurzame toekomst van Bardo en wat vraagt dit van de Stichting Vrienden?'. De heroriëntatie zal resulteren in een aangepast (meerjaren) beleid en jaarplanning, die in 2018 via de reguliere communicatiekanalen gedeeld zal worden met de Vrienden en overige belangstellenden.

In 2017 kon SVHB rekenen op de steun van circa 500 particuliere Vrienden en op een heel netwerk van zakelijke Vrienden zoals bedrijven, ondernemers, bedrijven, serviceclubs en ondernemersverenigingen die Bardo op allerlei manieren ondersteunden. Van financiële giften en het organiseren van een benefiet golftoernooi tot en met het verfraaien van het buitenterras van het hospice door de directie en het managementteam van Rabobank Regio Schiphol in de zomer van 2017 (zie foto).

SVHB is door het CBF erkend als goed doel. Deze erkenning garandeert dat de stichting op een verantwoorde manier aan fondsenwerving en -besteding doet. Het CBF is de toezichthouder van de goededoelensector en toetst organisaties aan de opgestelde normen, zodat donateurs zeker weten dat hun gedoneerde geld goed terecht komt.

Bestuur en toezicht

Dagelijks bestuur

Stichting Bardo wordt vertegenwoordigd door directeur-bestuurder M. Sonneveld. Zij is voor onbepaalde tijd benoemd in deze functie door de Raad van Toezicht. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur en de activiteiten van de stichting.

Toezicht

De Raad van Toezicht keurt op voorstel van de directeur-bestuurder de begroting, jaarrekening en het inhoudelijke jaarplan goed. Daarnaast houdt de raad toezicht op het door de directie gevoerde beleid.

De Raad van Toezicht van Stichting Bardo bestond in 2017 uit vijf onbezoldigde leden, te weten:

Naam & functie

Dhr. R Steenbeek
voorzitter
 Lid per: 01-11-2014

Dhr. S. Hartman
 Lid per: 13-08-2014

Dhr. A. Beeker
 Lid per: 13-08-2014

Dhr. M.F. Witte
 Lid per: 19-10-2015

Mw. I.M.C. Windmeijer
 Lid per: 19-10-2015

Huidige functie

Zelfstandige inzake toezicht,
 bestuur en advies

Interim Manager, Non-Executive
 Director S.A. Hartman Management B.V.

Internist hemato-oncoloog
 Spaarne Gasthuis

Auditdirector gezondheidszorg
 Deloitte Accountants

Procesbegeleider transitie
 Amstelring

Nevenfunctie(s)

Voorzitter RvT Pro Persona (GGZ), voorzitter RvC Woonzorg Nederland (ouderenhuisvesting), lid RvC Staedion (woningcorporatie Den Haag), penningmeester architectuurcentrum ABC Haarlem, voorzitter programmteam BNA ontwerpend onderzoek, lid Raad van Advies Quatrospect (organisatiebureau)

Bestuurslid Stichting Vrienden van Hospice Bardo, Lid RvC Zaender Horn BV, voorzitter Raad van Toezicht Theater Ins Blau Leiden

Bestuurslid Stichting Vrienden van Hospice Bardo, Hoofdredacteur Hematology News International en Oncology News International

Lid Rotaryclub Leiderdorp, Bestuurslid stichting Museum of our food (MOOF)

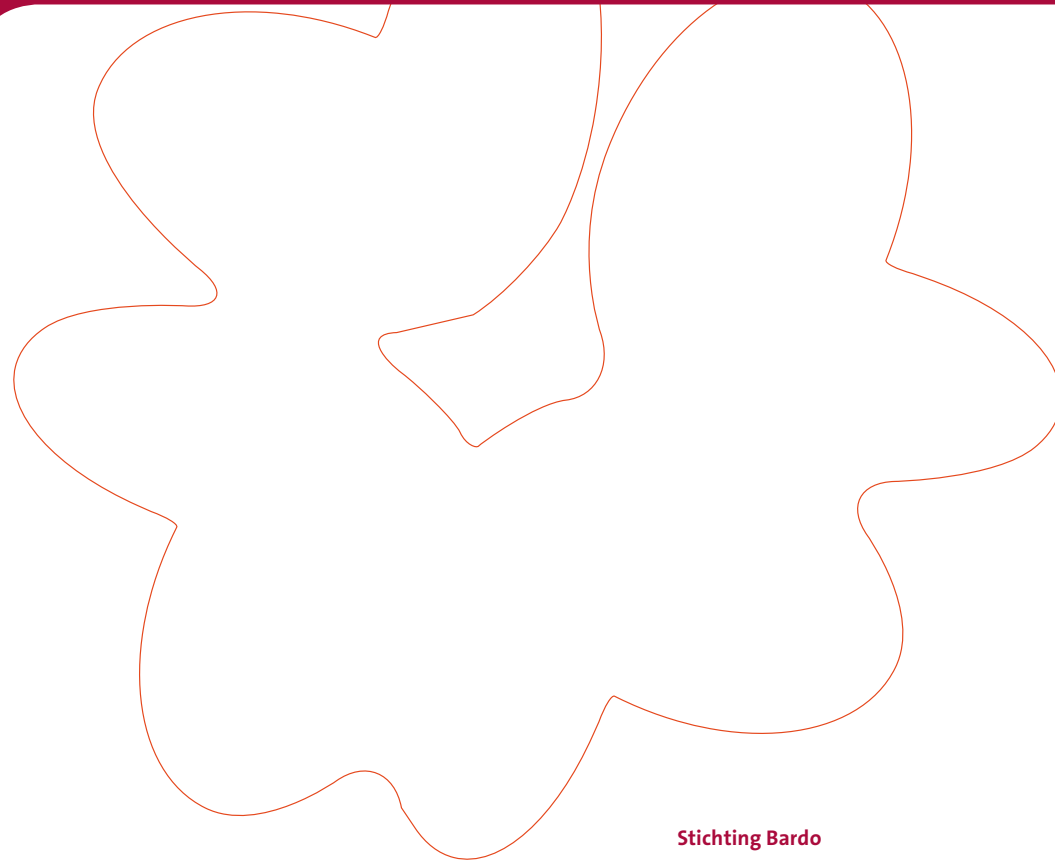
Bestuurslid wereldwinkel Zoeterwoude, Mede-initiator "Bouwoedsgroep", Coördinator Eigen Kracht, Voortrekker Stichting Beroepseer, Lid Rijnlands netwerk, Kaderlid Stichting Presentie, Adviseur jaarcongres vrouwelijke leiders in de cure en care

Financieel jaarverslag

Het financieel jaarverslag van Bardo over het jaar 2017 is gepubliceerd op de website van Bardo.

Stichting Bardo
Burgemeester Jansoniusshof 11
2131 BM Hoofddorp
T 020 333 47 00
www.hospicebardo.nl

Contact
Heeft u vragen over dit jaarverslag of over Bardo?
Neemt u dan contact met ons op via
tel. 020-3334700 of info@hospicebardo.nl.

 [HospiceBardo](#)

 [HospiceBardo](#)

 [Hospice Bardo](#)

Aan dit jaarverslag werkten mee:

Fotografie: archief Bardo, Kees van der Veer, Peter Millenaar en Ineke Zeeman

Opmaak: Anja Schaller, Buro IK

Redactie: Marion Sonneveld en Lucia van der Borg

ANBI-status

Stichting Bardo heeft de wettelijke status van een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI-status). Dit betekent dat de stichting zich inzet voor een algemeen, maatschappelijk doel. Daarom hoeft de stichting geen belasting te betalen over ontvangen giften en nalatenschappen. Alles wat de stichting ontvangt, komt ten goede aan de zorg voor mensen in Hospice Bardo.